

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	<p>Samråd SUU alm. del spm AÆ og BP</p> <p>Samrådsspørgsmål AÆ Ministrene bedes redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til, at flere og flere børn og unge bliver diagnosticeret med angst eller depression og at der angiveligt er ti gange så mange børn, som i perioder i deres liv rammes af angst og depression end dem, der diagnosticeres. Og påtænker regeringen at iværksætte initiativer til at imødekomme udviklingen med, at flere og flere børn og unge mistrives og føler sig presset i deres hverdag, hvilket kan føre til angst og depression? Der henvises til artiklerne "Tre gange så mange børn og unge får diagnosen angst eller depression" og "17-årig: Jeg vil hellere dø end at kaste op. Så slemt var det" Politiken den 6. feb. 2018.</p> <p>Samrådsspørgsmål BP Ministrene bedes redegøre for, hvad årsagerne efter regeringens opfattelse er til den store stigning i antallet af børn, der får en psykiatrisk diagnose, samt redegøre for hvilke konkrete tiltag, regeringen mener, er nødvendige for at stoppe den bekymrende udvikling, hvor flere og flere børn og unge får brug for psykiatrisk behandling. Der henvises til artiklen "Andel af børn med psykiatrisk diagnose er fordoblet på få år" i KL's nyhedsbrev den 9. april 2018.</p>
Dato / tid	3. maj 2018 kl. 14.30-15.30
Talens varighed	10 min
Sted	Folketinget

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for ordet.

[Højt på politiske dagsorden]

Jeg finder stigningen i antallet af børn og unge, som diagnosticeres med psykiske vanskeligheder, såsom angst og depression, bekymrende.

Det er vigtigt, at børn og unge med psykiske vanskeligheder i højere grad sikres et sammenhængende forløb i den regionale og kommunale indsats, så for eksempel antallet af genindlæggelser i børne- og ungepsykiatrien nedbringes.

Det står derfor højt på min politiske dagsorden at få styrket indsatsen mod psykiske sårbarhed blandt børn og unge sammen med de relevante af mine ministerkollegaer.

[Om psykisk sårbare børn og unge]

Når det er sagt, så mener jeg ligesom sundhedsministeren ikke, at det entydigt er en dårlig ting, at flere børn og unge diagnosticeres.

Det kan jo også være udtryk for, at der er kommet en større opmærksomhed på børn og unge med psykiske vanskeligheder, og at flere derfor opspores og får den hjælp, de har behov for.

Jeg tror, at mange unge i dag føler, at der er store forventninger til dem. Samtidig peger flere samfundsdebattører på, at det moderne samfunds mange muligheder stiller store krav til den enkelte. De oplever et krav fra de sociale medier om at være på hurtigt og hele tiden, og der skal helst tegnes et billede af det perfekte liv. Det er hårde krav, som de færreste kan leve op til, og det kan føre til dårlig trivsel blandt de unge. Jeg tror, at det på nogle måder kan være sværere at være ung i dag, end da flere af os voksede op.

Blandt de unge, hvor stressniveauet er særligt bekymrende, er der hos nogle opstået en perfektionskultur, som kan ende med en psykisk lidelse.

[Børn og unge med behov for støtte]

Men vi har desværre også en gruppe af børn og unge, som tumler med forskellige problemer, som de har svært ved at håndtere selv, hvad enten det er angst, depression eller andre former for psykiske vanskeligheder.

For disse børn og unge skal vi sikre, at psykisk sårbarhed ikke udvikler sig til en egentlig psykisk sygdom.

[Initiativer på det familieretlige område]

På mit eget område ved vi for eksempel, at forældres skilsmisse kan skabe psykisk sårbarhed hos børn og unge. Det gælder ikke mindst de børn, hvor forældrenes konfliktniveau er højt, og hvor der måske også er andre risikofaktorer på spil, der kan medføre dårlig trivsel hos barnet.

Det nuværende skilsmisssystem er desværre ofte med til unødigt at optrappe konflikter.

Alle Folketingets partier er for nyligt blevet enige om et nyt skilsmisssystem, hvor hensynet til børnene kommer i centrum. Vi etablerer en særlig børneenhed, som skal hjælpe til med at skærme barnet i processen og koordinere med kommunen, så man kommer hele vejen rundt.

[Initiativer på dagtilbudsområdet]

Endvidere har vi på dagtilbudsområdet en unik mulighed for en tidlig og forebyggende indsats. Her er stort set alle børn fra 1 års alderen. Og med den styrkede pædagogiske læreplan er der et stærkt fokus på, hvordan vi kan skabe pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet, der styrker alle børns vedholdenhed, evner til at indgå i fællesskaber og gåpåmod – og sammen med forældrene ruste dem til livet.

Derudover iværksætter vi også en lang række indsatser målrettet børn i udsatte positioner, bl.a. forsøg med tværfaglige indsatser og samarbejde med forældrene.

[Kommunernes opgaver på det sociale område]

Endelig har kommunerne efter serviceloven en generel pligt til at være opmærksomme på - og iværksætte støtte til - ethvert barn eller ung, som har behov for støtte. Kommunerne har samtidig pligt til at sikre, at der er de nødvendige tilbud til rådighed.

Den støtte, som kommunerne har pligt til at give på det sociale område, afhænger ikke af diagnoser, men skal gives, uanset hvad årsagen til problemerne er. Og støtten skal tilpasses den enkeltes behov.

[Kommunernes rådgivningspligt]

Et vigtigt element i den forebyggende indsats er, at alle kommuner efter serviceloven skal tilbyde åben og anonym rådgivning. Her kan både den unge og forældrene henvende sig og få rådgivning og vejledning. Det kan være i form af enkelte samtaler eller et egentligt rådgivningsforløb. Rådgivningen kan også bestå i, at der formidles kontakt til andre myndigheder, der kan yde den rette hjælp og støtte til barnet eller den unge.

[Den tidlige og forebyggende indsats]

Derudover kan kommunerne enkelt og ubureaukratisk, som led i den tidlige og forebyggende indsats, for eksempel yde forebyggende familiebehandling, så forældrene får hjælp til at håndtere barnets eller den unges udfordringer, førend der indledes en egentlig sag i socialforvaltningen. Kommunerne kan også yde psykologbehandling eller etablere netværks- og samtalegrupper.

Men stigningen i antallet af børn og unge med psykiske vanskeligheder viser, at der er behov for at styrke indsatsen yderligere.

Her er det vigtigt, at vi både får set på tværs af ressortområderne, så vi sikrer sammenhænge mellem systemerne. Og så har jeg – givet mit ressortområde – særligt fokus på forebyggelsen, dvs. at styrke kommunernes indsats, så vi får grebet de psykisk sårbare børn og unge, før de ender i psykiatrien.

Det handler både om, at vi giver kommunerne viden om de rette vidensbaserede metoder og indsatser, der er belæg for kan forebygge psykisk mistrivsel. Og så handler det om at understøtte, at kommunerne sætter ind med de rette indsatser på den rette tid, dvs. at vi gør kommunerne i stand til at identificere børn og unge,

der mistrives psykisk, så der gives en indsats, der modsvarer behovet.

Vi har taget nogle vigtige skridt i den rigtige retning, bl.a. med satspuljen for 2017, hvor der blev afsat i alt knap 184 mio. kr. til initiativer, der bl.a. skal styrke den tidlige og forebyggende indsats i PPR. Formålet med initiativet er at styrke indsatsen overfor sårbare børn og unge, så færre får alvorlige problemer, og dermed kan få behov for medicinering eller henvisninger til det psykiatriske system.

Også ungegruppen, som jo er stærkt repræsenteret i statistikkerne for psykiske vanskeligheder, har vi også fokus på i den forebyggende indsats. Satspuljekredsen har i Udviklings- og Investeringsprogrammet på voksenområdet i 2018 afsat midler til at identificere, videreudvikle og pilotteste forskellige typer af forebyggende indsatser og metoder til psykisk sårbare unge i alderen 16 til 30 år. Indsatserne skal føre til, at flere psykisk sårbare unge opnår øget trivsel og mestring af hverdagslivet og indgår i meningsfulde sociale fællesskaber.

Endelig så skal det være tydeligt for kommunerne, at det kan betale sig at investere i de tidlige, forebyggende indsatser. Den socialøkonomiske model – også kaldet SØM – er et nyt værktøj,

der kan tydeliggøre gevinsterne ved at investere i sociale indsatsler.

Modellen kan ikke give kommunerne entydige svar. Men den vil styrke grundlaget, når man som kommunalbestyrelse i fremtiden skal træffe beslutninger om prioriteringer på børne- og ungeområdet.

SØM bliver klar til brug for kommuner på børneområdet i løbet af 2018.

[Private og frivillige tilbud]

Den kommunale forebyggende indsats suppleres af en række private og frivillige tilbud, som har nogle andre styrker og muligheder end et offentligt tilbud har. For den frivillige indsats er baseret på lysten til at bidrage – og giver dermed mulighed for en mere ligeværdig relation.

Det gælder fx Børnetelefonen, der drives af Børns Vilkår, som modtager varig støtte på finansloven. Her kan børn og unge tale eller chatte med frivillige voksne – og få råd og vejledning om både store og små udfordringer. Og de private tilbud Headspace og Girtalk, som begge yder rådgivning til unge baseret på

frivilliges indsats.

[Særlig støtte]

For de børn og unge, der har tungere problemer, og derfor har det, som i serviceloven kaldes ”et behov for særlig støtte”, har kommunerne både pligt til og ganske omfattende muligheder for at yde den nødvendige hjælp. Hvis en kommune bliver opmærksom på et barn, som har behov for særlig støtte, skal kommunen lave en grundig undersøgelse af barnets eller den unges og familiens ressourcer og udfordringer.

Derefter skal kommunen udarbejde en handleplan, der angiver målene og den indsats, der er nødvendig for at opnå disse mål. Det kan være alt fra familiebehandling eller behandling af den unges problemer til en kontaktperson eller en anbringelse uden for hjemmet.

Hvis man som borger eller fagperson oplever, at der er børn eller unge, som ikke får den fornødne støtte, er der mulighed for at underrette Ankestyrelsen. Ankestyrelsen har den helt særlige funktion på børneområdet, at de kan gå ind i sagerne af egen drift. Hvis Ankestyrelsen mener, at der ikke er gjort nok, kan styrelsen i sidste ende pålægge kommunerne at handle.

[Afslutning]

Opsummerende vil jeg gerne understrege, at reglerne på det sociale område både giver kommunerne rammerne for og pligten til at yde støtte til udsatte børn og unge. Og rigtig mange kommuner arbejder aktivt på at sikre en tidlig indsats også i dagtilbud og skoler, som kan være med til at forebygge, at børn og unge får brug for kontakt med hospitalspsykiatrien.

Men der er efter min opfattelse behov for at styrke indsatsen, så antallet af børn og unge med psykiske vanskeligheder bringes ned.

Tak for ordet.